

Regio Deal Midden-Limburg

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De Minister van Economische Zaken, D.S. Beljaarts, hierna te noemen: EZ;
4. De Minister van Justitie en Veiligheid, D.M. van Weel, hierna te noemen: JenV;
5. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat, B. Madlener, hierna te noemen: IenW;
6. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, E.E.W. Bruins, hierna te noemen: OCW;
7. De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, V.P.G. Karremans, hierna te noemen: VWS;

Partijen genoemd onder 1 tot en met 7 ieder handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna samen te noemen: het Rijk;

8. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nederweert, namens deze: de heer B.F.N. Meessen, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Nederweert;
9. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roerdalen, namens deze: de heer J. Smits, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Roerdalen;
10. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roermond, namens deze: de heer D. Franssen, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Roermond;
11. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leudal, namens deze: mevrouw D.H. Schmalschläger, (burgemeester) hierna te noemen: Gemeente Leudal;
12. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Weert, namens deze: de heer M.J. van den Heuvel, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Weert;
13. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren, namens deze: de heer G.H.C. Frische, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Echt-Susteren;
14. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasgouw, namens deze: de heer D. Schneider, (burgemeester) hierna te noemen: Gemeente Maasgouw;
15. Gedeputeerde staten van de provincie Limburg, namens deze: mevrouw E. Demollin-Schneiders, (gedeputeerde) hierna te noemen: Provincie Limburg.

Partijen genoemd onder 8 tot en met 15 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan en hierna samen te noemen: de Regio;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

Bij de uitvoering van de Regio Deal zullen de Partijen waar nodig en mogelijk samenwerken met organisaties of partners zoals onderwijsinstellingen, bedrijven, (semi-)publieke organisaties, samenwerkingsverbanden of anderszins georganiseerde groepen van belanghebbenden. Een belangrijke rol in de uitvoering zal komen te liggen bij de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de partners die een functie hebben in het Regio Deal Board.

Hierna te noemen: Partners.

Begripsbepaling:

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal*: convenant dat door de minister van VRO, eventueel een andere minister/staatssecretaris en één of meer regionale Partijen is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een regio te verbeteren;
- *Regio Envelop*: het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022 - 2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier*: publieke regionale Partij, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Regionale private financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regionale Partij;
- *Regionale publieke financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regionale Partij, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
- *Bijdrage in natura*: een bijdrage van eigen arbeid, het verlenen van een dienst en het inbrengen of ter beschikking stellen van (on)roerende goederen zonder dat daar een (evenredige) tegenprestatie tegenover staat;
- *Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*: betreft de specifieke uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een Regiokassier door het Rijk staan;
- *Partner*: organisatie die door Partijen betrokken is bij de Regio Deal, maar de Deal niet aangaat en waarvoor geen specifieke actie in de Regio Deal kan staan;
- *SML*: Samenwerkingsverband Midden-Limburg, een netwerksamenwerking van de Midden-Limburgse gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert, georganiseerd rondom de werkvelden Economie, Energie, Ruimte, Mobiliteit, Recreatie en toerisme, Wonen.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de Regio ('brede welvaart').
2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering op grond van het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerk Regio

1. De Regio bestaat uit zeven gemeenten: gemeente Nederweert, gemeente Roerdalen, gemeente Roermond, gemeente Leudal, gemeente Weert, gemeente Echt-Susteren en gemeente Maasgouw. De Regio telt gezamenlijk rond de 242.000 inwoners en een werkzame beroepsbevolking van circa 121.560 personen.

Opgaven

Opgave 1: Leefbaarheid

2. De hoge demografische druk¹ (95%) ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde (82%)² leidt tot een negatieve spiraal: ontgroening en vergrijzing zorgen voor afbraak van de traditionele voorzieningen. Voor jonge mensen wordt het steeds minder aantrekkelijk om zich hier te vestigen als niet tegemoet gekomen wordt aan de gewijzigde behoefte. Daarbij verliezen inwoners vertrouwen in de overheid. 60,9% van de bevolking heeft geen vertrouwen in de overheid, rechters en politie (slechts 3 regio's scoren lager)³.
3. De ondermijning van de rechtstaat door criminaliteit (o.a. drugsgerelateerd, zorgcriminaliteit, ea), is een andere bedreiging voor de leefbaarheid in de Regio, die is gerelateerd aan de demografische druk. Met name in het buitengebied ontstaat rond vrijkomende agrarische bebouwing en vakantieparken een goede voedingsbodem voor illegale activiteiten. De nabijheid van twee landsgrenzen maakt de Regio extra aantrekkelijk voor (drugsgerelateerde) criminaliteit.

Opgave 2: Landschap en klimaatadaptatie

4. De komende jaren krijgt de Regio te maken met diverse ruimteclaims op het gebied van water, wonen, werken, mobiliteit, recreatie, groenstructuren en energie en de herinrichting van het landelijk gebied. Ook ligt er een extra opgave voor natuurrealisatie, klimaat- en hittestress in bebouwd gebied en ruimteclaims vanuit het verduurzamingsvraagstuk. Bij voorkeur wordt de natuur met rust gelaten, maar de vraag naar grond neemt alleen maar toe. Het is een uitdaging om economie en ecologie in balans te houden in een Regio met veel agrarische bedrijvigheid, verstedelijking en toerisme.
5. Het landschap is de basis van Midden-Limburg. Een waardevol bebouwd en onbebouwd landschap creëert een goede omgeving voor wonen, werken en recreëren. Klimaatverandering raakt de Regio. Midden-Limburg is nu al de droogste Regio van Nederland⁴ en de huidige opgaven zullen, gelet op de klimaatontwikkelingen alleen maar toenemen. Regenval vindt steeds vaker plaats in korte hevige buien die de bodem moeilijk kan verwerken, doordat het beleid er jarenlang op was gericht om zo snel mogelijk water te kunnen laten wegstromen.

Opgave 3: Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt

6. De Regio verwacht een daling van de potentiële beroepsbevolking van 10% of meer in de periode 2021-2035⁵. Daarnaast is de verwachting dat het tekort op de arbeidsmarkt stijgt naar 30.000 FTE⁶. Dit wordt versterkt door de 'braindrain'⁷ die de Regio ervaart. Het percentage theoretisch opgeleiden (27,3%)⁸ ligt onder het Nederlandse gemiddelde, de Regio ervaart een gebrek aan instellingen voor hoger- en wetenschappelijk onderwijs (hbo, wo) en de afstand tot het beschikbare middelbare en voortgezet onderwijs ligt in de Regio hoger dan het Nederlandse gemiddelde⁹. Deze braindrain brengt de arbeidsparticipatie en -geschiktheid verder in gevaar.
7. De arbeidsproductiviteit in de Regio moet omhoog om concurrerend te blijven. Het mediaan besteedbaar inkomen ligt op slechts € 26.900 ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde van € 39.500¹⁰. Het aandeel vernieuwende sectoren in de werkgelegenheid blijft achter ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde¹¹. Er is expliciet aandacht nodig voor het innovatieve

¹ Definitie: Demografische druk geeft de verhouding aan tussen de som van het aantal personen van 0-19 jaar en 65 jaar of ouder en de personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar. Het cijfer van de demografische druk geeft inzicht in de verhouding tussen het niet-werkende deel van de bevolking en het werkende deel van de bevolking. (bron: <https://www.regiobeeld.nl/bevolkingsontwikkeling> ; auteur: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)

² Bron: Toekomstprojectie vanaf 2022 op basis van de prognoses van de bevolkingsontwikkeling gemaakt door Primos-prognose, ABF Research, via: <https://www.regiobeeld.nl/bevolkingsontwikkeling>

³ Bron: CBS Statline, 2021, via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/2022/indicator>

⁴ Bron: KNMI '14 Klimaatscenario's, via: https://www.knmi.nl/nederland-nu/KNMI14_klimaatscenarios/neerslag

⁵ Bron: gegevens van PBL/CBS, bewerkt door het Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute, via <https://nidi.nl/demos/groei-en-krimp-van-de-potentiele-beroepsbevolking/>

⁶ Bron: Eigen berekening, op basis van gegevens CBS (Bevolking op 1 januari en gemiddeld; geslacht, leeftijd en regio) via: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/03759ned/table?fromstatweb>

⁷ Definitie: het verschijnsel dat hoog opgeleide personen na hun opleiding uit een land / regio / gebied vertrekken omdat ze elders een baan aangeboden hebben gekregen of op zoek gaan naar een baan elders. Belangrijkste redenen daarvoor zijn een hoger salaris, betere opleidingsmogelijkheden of onderzoeksfaciliteiten. Nederlandse vertaling: kennisvlucht.

⁸ Bron: Eigen berekening, op basis van gegevens CBS (Opleidingsniveau naar gemeenten, wijken en buurten), via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/17/opleidingsniveau-naar-gemeenten-wijken-en-buurten>

⁹ Bron: CBS. Via: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/80305ned/table?dl=695CE>

¹⁰ Bron: Gegevens van CBS, via: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85711NED>

¹¹ Bron: eigen onderzoek.

potentieel bij ondernemingen met uitstekende groeikansen, die onvoldoende investeren in onderzoek (research & development, R&D).

Nationale doelstellingen

8. EZ en IenW onderschrijven de doelen en de aanpak van de Regio Deal die passen bij de nationale doelstellingen op hun beleidsterreinen en zullen als Partij concreet bijdragen aan bepaalde onderdelen van deze Regio Deal. Deze bijdrage(n) en de daarbij behorende inzet worden bij de betreffende onderdelen van de Regio Deal expliciet weergegeven.

Opgave ter versteviging van de regionale samenwerking

9. De Regio kent in vergelijking met andere regio's een relatief goed georganiseerd maatschappelijk middenveld. De verborgen reserve die in de samenwerking en synergie tussen deze regionale organisaties, bedrijven, instellingen etc. aanwezig is, wil de Regio benutten. De opgave is om ambities en uitvoeringskracht te bundelen en regionale partners aan elkaar te verbinden.
10. De gemeenten participeren in een veelheid aan samenwerkingsverbanden, veelal georganiseerd rondom een specifiek beleidsveld. De (overheids)partijen die deelnemen in een samenwerking variëren en betreffen aldus ook niet per definitie de zeven Midden-Limburgse gemeenten. Dit maakt een efficiënte afstemming en het komen tot een integrale aanpak tot een grote uitdaging.

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 1 – Doelen

De Regio Deal is gericht op een structuurversterking die impact heeft op de brede welvaart in de hele regio. De Regio Deal streeft naar een duurzame verbetering van woon-, werk- en leefomgeving voor de inwoners, het bedrijfsleven en het onderwijs, met een krachtige regionale samenwerking als bijvangst.

De Partijen verklaren daarom zich ertoe in te spannen om gezamenlijk aan de volgende doelen te werken:

1. Leefbaarheid
 - Verbeteren leefbaarheid van de wijken, kernen en het buitengebied;
 - Tegengaan van ondermijning, zowel repressief als preventief;
2. Landschap en klimaatadaptatie
 - Het behouden en versterken van landschappelijke kwaliteit en waarden;
 - Meer klimaatadaptief bebouwd en onbebouwd gebied (met betrekking tot hitte, droogte en wateroverlast);
3. Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt
 - Zo veel mogelijk passend opgeleide mensen te behouden voor de Regio en in te zetten voor Midden-Limburg;
 - Een structuurversterking van de regionale economie (organiserend vermogen, innovatiekracht, arbeidsproductiviteit omhoog);
4. Regionale samenwerking
 - Betere samenwerking tussen overheidspartners en binnen de triple helix (overheid, onderwijs, ondernemers) door meer afstemming tussen verschillende samenwerkingsverbanden;
 - Meer regionale afstemming en sturing op gezamenlijke opgaven en doelen.

Artikel 2 - Aanpak

De Regio pakt de uitvoering van de Regio Deal op door nauw samen te werken binnen de aanwezige structuren, Partners uit het maatschappelijk middenveld nadrukkelijk te betrekken en aan de slag te gaan vanuit de gezamenlijke opgave en het gezamenlijke belang. Bij deze aanpak werken Partijen samen met relevante bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen, woningcorporaties, overheidsinstellingen, maatschappelijke organisaties en met de inwoners van Midden-Limburg.

Elke pijler kent een eigen aanpak, een integraal programma waarbij projecten en maatregelen op elkaar ingrijpen en elkaar versterken. Projecten staan niet los van elkaar. De beoogde doelen zullen alleen worden gerealiseerd door een samenhangende aanpak, voldoende massa in de uitvoering van projecten, een lange termijn perspectief en draagvlak bij Partners.

Per programmalijn zullen Rijk en Regio inhoudelijk samenwerken. Van de samenwerking met de departementen verwacht de Regio een inhoudelijke uitwisseling door kennistransfer, de inbreng van expertise en netwerk. De aanpak per programmalijn zal gedurende de uitvoeringsfase verder worden aangescherpt en uitgewerkt.

1. Programmalijn 1: Leefbaarheid

- De Regio gaat de leefbaarheid in kernen, wijken en buurten ondersteunen door een programma dat ruimte biedt voor maatwerk en begint bij de kracht en ambitie van de inwoners en maatschappelijke partners. De Regio werkt langs twee lijnen: enerzijds aanjagen van initiatieven met onderzoek, ondersteuning en financiën en anderzijds door te luisteren naar inwoners en van daaruit op te schalen. Partijen leren van de aanpak per kern door te kijken welke initiatieven van onderop ontstaan en hoe deze succesvol kunnen worden toegepast / uitgerold. Partijen sluiten bij deze aanpak onder andere aan op de provinciale aanpak voor leefbare wijken en dorpen, waaronder de initiatieven zoals 'Spil in de wijk'¹² of het Leefbaarheidsfonds¹³ en versterken daarmee de impact in de Regio. Bewoners en belanghebbenden zijn mede bepalend in het identificeren van problemen en het aandragen van (mogelijke) oplossingen. Of het nu gaat om gebrek of dreigend tekort aan voorzieningen (bijv. huisarts, kinderopvang, ...), specifieke zorgbehoefte, een impuls voor (beter gebruik van) dorps- en gemeenschapshuizen, of nieuwe ontmoetingsplekken voor inwoners. Per deelnemende kern / wijk zal passend bij de specifieke problematiek maar ook bij de bestaande energie, worden aangesloten om tot oplossingen te komen.
- In het buitengebied gaat de Regio een bijdrage leveren aan de transitie van het landelijk gebied door de sociaal-maatschappelijke kant ervan actief te begeleiden. Een kennis- en expertisecentrum ondersteunt met maatwerk agrariërs en andere ondernemers. De Regio Deal wordt ingezet op het versterken van de regionale regie, delen van kennis en een maatwerk aanpak om mensen te helpen bij de transitie (doorontwikkeling van de ideeën van het *Transitiehuis*: concept van een Regionaal Kennis- en Expertise Centrum als spil en aanjager van transities).
- Binnen het veiligheidsthema kampt de Regio met unieke uitdagingen rondom de thema's ondermijning, arbeidsmigratie, drugscriminaliteit, samenwerking tussen Zorg- en Veiligheidshuis en meer. De Regio Deal geeft de ruimte om te vinden welke maatregelen werken middels een versterkte informatiepositie en om deze uit te voeren. Hierbij wordt vooral gekeken naar goede voorbeelden uit andere regio's, bijvoorbeeld op het gebied van preventie. Maatregelen en resultaten worden ontwikkeld en gedeeld met de Veiligheidsregio Limburg-Noord en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC).

JenV heeft bij de uitvoering van deze programmalijn aandacht voor de samenwerking met het RIEC en andere relevante partners. Daarnaast ziet JenV op de verbinding met de andere Limburgse regio's. JenV kan kennis delen en meedenken over de genoemde veiligheidsthema's zoals

¹² Spil in de Wijk (afgekort SIDW) heeft als doel het vormen van een sterk, actief en open netwerk van Spillen binnen Limburg. Bron: <https://www.spilindewijk.nl/wie-zijn-wijk/>

¹³ Het Leefbaarheidsfonds is gericht op drie soorten initiatieven (inwonersinitiatieven, initiatieven van stichtingen etc, gebiedsgerichte projecten). Meer informatie: <https://www.limburg.nl/onderwerpen/wonen/leefbaarheid/>

onderminning, arbeidsmigratie, drugscriminaliteit en zorg en veiligheid. Ook kan JenV meedenken over andere veiligheidsthema's die mogelijk aan de orde komen binnen deze programmalijn.

VWS ziet erop toe dat de inhoud van dit convenant aansluit bij het taak- en doelsterrein van VWS. Daarnaast legt VWS waar nodig verbinding met relevante landelijke zorgakkoorden en programma's.

2. Programmalijn 2: Landschap en klimaatadaptatie

- Zowel het onbebouwde als het bebouwde landschap bepaalt in grote mate de identiteit van de unieke Regio Midden-Limburg. De landschappelijke waarde moet dan ook behouden blijven, met als uitgangspunt 'water en bodem sturend' voor ruimtelijke ontwikkelingen¹⁴. Het landschap levert een positieve bijdrage aan de gezondheid, nodigt uit tot ontspanning en investering, biedt omgevingskwaliteit, herbergt een schat aan biodiversiteit, zorgt voor herkenbaarheid en geborgenheid en draagt daarmee ook bij aan de identiteit, het vestigingsklimaat én erfgoed van Midden-Limburg. Vanuit de Regio Deal wordt gewerkt aan regionale afwegingskaders waarin de doelstellingen (behoud landschappelijke kwaliteit, ruimte voor uiteenlopende functies, stapeling, oefenruimte (her-)inrichting, etc) bij elkaar komen; én aan een programma van projecten gericht op de kwaliteit van landschap en de aanleg van groenstructuren rondom steden en dorpen. Partijen zetten zich in voor, en faciliteren het proces van, ruimtelijke (her-)inrichting door te borgen dat de lopende programma's en initiatieven (zoals Limburgs Programma Landelijk Gebied, NOVEX, Waterbeheerprogramma, RES, Deltaprogramma Hoge Zandgronden) passen bij het karakter van deze regio en dat alle belangen als rust, ruimte en recreëren worden meegewogen.
- De Regio heeft het voornemen om een kennishub op te richten waarin deelnemende partijen (wetenschappelijke) kennis, ervaringen uit de praktijk en goede voorbeelden over droogte, hittestress en wateroverlast bij elkaar brengen en samen met het Waterschap Limburg en agrariërs werk maken van kleine en grote maatregelen om verdroging tegen te gaan. Regionale Partijen faciliteren de kennisdeling door de inzet van kennis en kunde en het organiseren van congressen en workshops. Ook onderzoekt de Regio hoe alle kennis, kunde en bestaande monitors bij elkaar kunnen worden gebracht tot handzame en bruikbare (sturings-)informatie. Op basis van de beschikbare gegevens en informatie stelt de Regio een kansenkaart op waarin knelpunten met bijbehorende oplossingen voor klimaatadaptatie worden geïnventariseerd. Bijzondere aandacht heeft de Regio hierbij voor het meten van de impact van de maatregelen die in het kader van deze programmalijn wordt uitgevoerd.
- De steden en dorpen bestaan niet alleen uit stenen en beton en bieden ook volop kansen voor groen, water(berging) en natuurwaarden. Met de Regio Deal gaat de Regio meerdere van de stappen uit het stappenplan van het kennisportaal klimaatadaptatie¹⁵ doorlopen om de klimaatrobuustheid van steden en dorpen te verbeteren. De 'Maatlat klimaatadaptieve groene gebouwde omgeving'¹⁶ kan hierbij als leidraad voor de aanpak dienen. Deze aanpak richt zich ook op het meer klimaatbestendig maken van bedrijventerreinen.

I&W wil een bijdrage leveren aan de uitvoering van programmalijn 2 door met de Regio kennis uit te wisselen en te zorgen voor een goede aansluiting op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van I&W gericht op klimaatadaptatie.

VWS ziet erop toe dat de inhoud van dit convenant aansluit bij het taak- en doelsterrein van VWS. Daarnaast legt VWS waar nodig verbinding met relevante landelijke zorgakkoorden en programma's.

3. Programmalijn 3: Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt

- Om talent aan de Regio te binden, wordt geïnvesteerd in krachtige, doorlopende leerlijnen: van het primair onderwijs via het voortgezet onderwijs tot en met het beroepsonderwijs (mbo, hbo en wo). Daarbij wordt een regio-brede strategie toegepast. Mbo-structuren worden versterkt

¹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/25/water-en-bodem-sturend>

¹⁵ <https://klimaatadaptatienederland.nl/hulpmiddelen/overzicht/toolbox-ks/>

¹⁶ <https://klimaatadaptatienederland.nl/hulpmiddelen/overzicht/maatlat-groene-klimaatadaptieve-gebouwde-omgeving/>

en zorgen voor goede bereikbaarheid van de onderwijsinstellingen, zodat iedereen die verder wil leren daar ook binnen de Regio de mogelijkheden voor krijgt. Indien mogelijk werkt de Regio in deze ontwikkelingen samen met de Limburgse onderwijsregio's.

- Daarnaast wordt ingezet op het blijven leren en ontwikkelen, ook om onbenut potentieel op de arbeidsmarkt aan te boren. Hierin wordt de samenwerking met wo-partijen (bijv. Open Universiteit) en andere partners versterkt om het aanbod in de Regio te verbreden. Door de grensligging zijn er aanvullende mogelijkheden, bijvoorbeeld door het aantrekken van buitenlands talent of samenwerking met bedrijven en onderwijsinstellingen in België en Duitsland.
- Ook het bedrijfsleven heeft een rol in het aantrekken, behouden en opleiden van talent. Door aantrekkelijke werkplekken en het aanbieden van kansen voor doorontwikkeling. En door zich bekend te maken bij talentvolle werknemers binnen en buiten Midden-Limburg. Dit vraagt om innovatieve toepassing van employer branding, samenwerking in werving, aanbieden van opleiding en training, en het creëren van aantrekkelijke carrièrekansen.
- De Regio en relevante partners versterken het ondernemersklimaat in Midden-Limburg door in te zetten op innovatie, circulariteit en het ondersteunen van starters. Innovatie is noodzakelijk om de arbeidsproductiviteit in de Regio te verhogen, bijvoorbeeld technologische innovatie (denk aan fieldlabs) bij de verbetering van processen of in de product- en marktinnovatie (bijv. bedrijfsscans, stimuleren inclusief ondernemen). Robotisering, automatisering en de inzet van data (algoritmes) spelen een belangrijke rol in het versterken van de clusters agrifood, maakindustrie en logistiek. Hiermee wordt ook de leer- en ontwikkelcultuur bij bedrijven zelf gestimuleerd.
- Als belangrijke sector binnen de regionale economie wordt ingezet op een vitale toeristische sector met toekomstbestendige dag- en verblijfsrecreaties. De Regio werkt aan een programma ter versterking van de toeristische, recreatieve sector. Zo ondersteunt de Regio onder andere ondernemers bij de ontwikkeling van bijzondere recreatieverblijven en attracties die aansluiten bij de wensen van de moderne recreant (koppelkansen met omschakeling in landelijk gebied). Of kan de Regio een hulpprogramma opzetten voor exploitanten en eigenaren van probleemparken die dreigen af te glijden of geen bedrijfsopvolging hebben. Dit mede ter preventie van ondermijnende criminaliteit.
- Om bedrijven te behouden moet het probleem van de netcongestie worden aangepakt. De Regio beoogt een hogere organisatiegraad van bedrijventerreinen te faciliteren voor een efficiënte aanpak van de energieschaarste. Slimme oplossingen zijn nodig zoals (pilots voor) collectieve energiehubs (laadpleinen, zonnepanelen), wederzijdse ondersteuning van buurbedrijven bij energievraagstukken of toepassing van nieuwe technologieën en circulaire oplossingen.

Voor de uitwerking van de programmalijn zet OCW zich in om de betrokken onderwijsinstellingen te ondersteunen voor zover dit nodig is. Denk daarbij aan het beantwoorden van vragen over de inrichting en het opzetten van doorlopende leerlijnen.

Verder zal OCW voor de onderwijsinstellingen als klankbord fungeren, kennis en ervaringen (uit andere regio's) delen ook waar het betreft het inrichten van een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens.

EZ wil samen met de Regio werken aan de uitvoering van deze programmalijn door kennis uit te wisselen en te zorgen voor een goede aansluiting op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van EZ gericht op het bevorderen van innovatie en het ondersteunen van starters.

4. Programmalijn 4: Regionale samenwerking

Tegelijkertijd werkt de Regio aan een doorontwikkeling van de regionale samenwerking en organisatiekracht:

- Triple helix¹⁷ partijen aan zet: in de uitvoering van de Regio Deal worden het aanwezige maatschappelijke middenveld en de maatschappelijke partners nadrukkelijk uitgenodigd en in stelling gebracht om bij te dragen en regie te voeren op de uitvoering en realisatie van projecten en programma's. De Regio brengt sterke trekkers aan zet die in triple helix verband voor samenhangende programma's zorgen en de regionale samenhang bewaken. Zie meer hierover in bijlage 1 Regionale samenwerking.
- Bestending regionale samenwerking: de Regio Deal wordt ingezet als facilitator voor de bestending en emancipatie van de regio door gezamenlijke projecten uit te voeren maar vooral door bij te dragen aan het ontwikkelen van een gezamenlijk streefbeeld en toekomstvisie voor Midden-Limburg. Samenwerking Midden Limburg (SML) is een netwerksamenwerking op het gebied van ruimte, economie en wonen. Deze netwerksamenwerking, waarin alle zeven Midden-Limburgse gemeenten deelnemen, zal de komende jaren doorontwikkeld worden tot een robuust orgaan met een bijpassende governance. Dat biedt tevens de mogelijkheid van een thematische verbreding en het aanhaken van andere beleidsvelden om zowel regio- als grensoverschrijdend te zijn.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

Beoogde resultaten Programmalijn 1: Leefbaarheid

- Per deelnemende kern / wijk ligt er een plan van aanpak voor leefbaarheid;
- Een kennis- en expertisecentrum is ingericht ter ondersteuning van het maatwerk aan agrariërs en andere ondernemers (doorontwikkeling Transitiehuis);
- Een aangescherpte regionale informatiepositie voor veiligheid (onderzoek);
- Regionale programma's voor veiligheidsthema's met als voorbeeld arbeidsmigratie, ondermijning, drugscriminaliteit of preventie;
- Een analysemethodiek voor het buitengebied, waarmee gerichte(re) acties/controles ondernomen kunnen worden met behulp van het intergemeentelijk bestuurlijk handhavingssysteem (ACT) met betrekking tot arbeidsmigranten of mensenhandelpraktijken;
- De ontwikkeling van een toolbox (bijv. digitale hulpmiddelen, dataverzameling) tegen drugscriminaliteit en ondermijning in onze grensregio (onderzoek, pilots en handhaving).

Beoogde resultaten Programmalijn 2: Landschap en klimaatadaptatie

- Een afwegings- en handelingskader voor ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting.
- Een programma (met icoonprojecten) gericht op de verbetering van de kwaliteit van landschap en/of de aanleg en herstel van duurzame groenstructuren rond en in kernen.
- Een kennishub is ingericht voor het verzamelen en delen van kennis en informatie over de klimaatthema's droogte, hittestress en wateroverlast en het opstellen van een regionale kanskaart waarin knelpunten met bijbehorende oplossingen voor klimaatadaptatie worden geïnventariseerd en geprioriteerd.
- Het stappenplan van het kennisportaal klimaatadaptatie is uitgevoerd, aan de hand van de 'Maatlat klimaatadaptatie groene gebouwde omgeving' in de bebouwde omgeving van steden, dorpen en bedrijventerreinen.

Beoogde resultaten Programmalijn 3: Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt

- Het regionale (beroeps)onderwijs is versterkt door het inrichten van campussen met een theoretisch en praktisch aanbod dat aansluit bij de behoeften van het bedrijfsleven in Midden-Limburg;
- Leven Lang Ontwikkelen¹⁸: onderwijsinitiatieven (zoals nieuwe curricula, doorlopende leerlijnen, associate degrees) zijn opgezet voor een betere aansluiting van het (potentiële) arbeidsaanbod op de behoeften van de arbeidsmarkt;

¹⁷ Definitie: Triple helix staat voor de samenwerking tussen overheid, ondernemingen en onderwijs. Om de potentie voor innovatie en economische ontwikkeling in een kenniseconomie goed te benutten, moeten overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen samenwerken.

¹⁸ Lees meer over het concept Leven Lang Ontwikkelen op rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leven-lang-ontwikkelen>

- Het creëren van shared facilities, ontmoetingsplaatsen waar ondernemers en onderwijsinstellingen samen en apart zoeken naar nieuwe toepassingen van bijvoorbeeld automatisering, robotisering en digitalisering. Om welke faciliteiten het gaat zal worden uitgezocht en afgestemd tussen de deelnemende partijen;
- Het organiserend vermogen van het bedrijfsleven is vergroot;
- Een programma voor versterking van de toeristische, recreatieve Regio is uitgevoerd, met oog voor duurzaamheid, landelijke inpassing en (preventie van) criminele ondermijning;
- Omgang met energieschaarste door bedrijven(terreinen) (synergie met lijn landschap en klimaat) is verbeterd.

Beoogde resultaten Programmaliijn 4: Regionale samenwerking

- Versterkt lerend vermogen m.b.t. de samenwerking met (triple helix) partijen in de Regio;
- Een regionale loketfunctie/portal is ingericht voor de regionale agenda (eventueel digitaal, verbinding bestaande structuren als netwerk meerdere loketten);
- Gebruik EURegionale toolkit¹⁹ om de samenwerking tussen grenslanden te bevorderen
- Een gezamenlijk gebiedsperspectief.

2. Inzet middelen Regio Envelop voor uitvoering Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 4 – Uitgangspunten

1. Partijen beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal Midden-Limburg zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal Midden-Limburg zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen zich in om de regionale opgave van de Regio Midden-Limburg te realiseren
2. VRO reserveert maximaal € 20 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage.

De Regio reserveert minimaal een bedrag van in totaal € 20 mln. aan regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrage¹⁾	Regionale financiering	Totaal bedrag
1. Programmaliijn 1: Leefbaarheid	€ 5,4 mln.	€ 5,4 mln.	€ 10,8 mln.
2. Programmaliijn 2: Landschap en klimaatadaptatie	€ 5,15 mln.	€ 5,15 mln.	€ 10,3 mln.
3. Programmaliijn 3: Economie, onderwijs en arbeidsmarkt	€ 7,95 mln.	€ 7,95 mln.	€ 15,9 mln.
4. Programmaliijn 4: Regionale samenwerking	€ 0,9 mln.	€ 0,9 mln.	€ 1,8 mln.
Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0,6 mln.	€ 0,6 mln.	€ 1,2 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 20,0 mln.	€ 20,0 mln.	€ 40,0 mln.

1) Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.

¹⁹ 'Gereedchapskist' voor bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking. Meer informatie: <https://euregio-rmn.de/euregio-toolkit-2/>

3. De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen kunnen in het Rijk-Regio-overleg een gewijzigde verdeling over de programmalijnen afspreken. Middelen uit de pijler Regionale samenwerking kunnen, mits zij niet benodigd zijn in deze pijler, worden ingezet ter versterking van de inhoudelijke pijlers Leefbaarheid, Landschap en Klimaatadaptatie en Economie, onderwijs en arbeidsmarkt. Op deze wijziging van Regio Deal Midden-Limburg is artikel 11 van toepassing.

Artikel 5 - Regiokassier

Partijen spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal Midden-Limburg de provincie Limburg de rol zal vervullen van Regiokassier. De Regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

3. Governance uitvoering Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 6 - Rijk-Regio-overleg

1. Periodiek treden Partijen in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Midden-Limburg en met andere publieke en/of private samenwerkingspartners. Dit Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van Regio Deal zoals beschreven in dit convenant. Het Rijk levert inhoudelijke input op de voortgang van de Regio Deal en maakt, waar van toepassing, voorstellen ter versterking van (beoogde of lopende) projecten.
2. Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de Regio.
3. Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
 - a. vanuit de ministeries van het Rijk:
 - i. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
 - ii. Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
 - iii. Economische Zaken en Klimaat;
 - iv. Justitie en Veiligheid;
 - v. Infrastructuur en Waterstaat;
 - vi. Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
 - viii. Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
 - b. vanuit de Regio:
 - i. Provincie Limburg;
 - ii. Gemeente Roerdalen;
 - iii. Gemeente Roermond;
 - iv. Gemeente Leudal;
 - v. Gemeente Weert;
 - vi. Gemeente Echt-Susteren;
 - vii. Gemeente Maasgouw;
 - viii. Gemeente Nederweert.
4. Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft.
5. Het Rijk-Regio-overleg spreekt een escalatieregeling af.
6. Betrokken partijen zien zelf toe op een adequate verantwoording aan achterbannen en/of volksvertegenwoordigers.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

1. De Regio brengt de beginsituatie van de regionale opgave in kaart. Daarnaast bepaalt de Regio een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. De beginsituatie en evaluatie-aanpak zijn beschreven in het voorjaar van 2025.
2. De Regio stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:

- a. De voortgang van de initiatieven en projecten;
 - b. in hoeverre partijen op schema liggen om de beoogde resultaten (artikel 3) te behalen.
3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan Partijen, gelet op indiening voor 15 juli bij de minister van VRO in het kader van de specifieke uitkering.
4. De Regio kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokken provinciale staten en gemeenteraden informeren. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio verleent haar medewerking hieraan.
6. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling van Regionale samenwerking binnen het stelsel van openbaar bestuur, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.²⁰

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de Regio in de lead is.
2. De Regio zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal Midden-Limburg vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en Regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 - Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

Artikel 12 - Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal Midden-Limburg met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is

²⁰ Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en niet-overheidspartners.

opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.

2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal Midden-Limburg krachtens opzegging is geen van de Partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 - Toetreding nieuwe partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Midden-Limburg als nieuwe partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Midden-Limburg wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Midden-Limburg en gelden voor die partij de voor haar uit de Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal Midden-Limburg gehecht.

Artikel 14 - Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 - Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 – Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 - Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal Midden-Limburg kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Midden-Limburg.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2028.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen, volgens de procedure van artikel 11. De regiokassier zal rekening houden met de samenhang tussen de wijziging van de looptijd van de Regio Deal en de verleende *specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*.

Artikel 20 - Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Bijlage 1 | Regionale samenwerking

Regionale uitgangspunten voor de aanpak

De aanpak langs drie programmalijnen moet bijdragen aan het versterken van de impact op de brede welvaart die de inhoudelijke lijnen binnen de Regio Deal beogen, door onder andere meer samenhang te creëren, raakvlakken te benutten en Partners te (ver)binden en (structureel) aan zet te brengen.

Het regionale niveau zal bestaan uit:

- Bewaken van de menselijke maat en zorgen dat bij grootschalige transitiebewegingen geen inwoners of ondernemers tussen wal en schip raken en er voldoende oog is voor landschap en natuur;
- Vaststellen en uitdragen van een eigen profilering van Midden-Limburg tussen de krachtige en dikwijls goed georganiseerde buur- en grensregio's;
- Borgen van thema's en prioriteiten in hun onderlinge samenhang voor een integrale afweging van beleid;
- Verbinden van regionale partners, uitwisselen goede voorbeelden en leren van elkaar binnen de regio en daarbuiten (bijv. van Noord- en Zuid-Limburg en *lessons learned* van andere Regio Deals);
- Inzetten op gerichte interventies voor het doorbreken van een negatieve spiraal binnen de meest dringende thema's;
- Inspelen op de kracht én de risico's van de grensligging van de Regio, bijvoorbeeld door het opzetten en ontsluiten van een actief kennisprogramma;
- Uitvoeren van dit programma samen met triple helix partijen in de regio en de inwoners;
- Monitoren van het resultaat van de concrete projecten en de impact daarvan op de brede welvaart.

Waar kansen ontstaan om projecten vanuit de inhoudelijke programmalijnen elkaar te laten versterken, zal hier de verbinding gelegd worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan structuurversterkende maatregelen op het gebied van onderwijs die vervolgens een bijdrage leveren om de innovatie bij het bedrijfsleven te versterken. Of agrariërs die aan de slag gaan met de leefbaarheid in het buitengebied en daarbij ook een functie krijgen op het gebied van klimaatadaptatie, beleving van het landschap of de versterking van groen-blauwe structuren.

Governance regionale samenwerking

In de regio is sprake van een governance op drie niveau's:

- 1) Op het strategische niveau en als ondertekenende partijen van de Regio Deal treden de regionale overheden (gemeenten en provincie) op. Een Regio Deal Board met daarin een vertegenwoordiging van bedrijfsleven, onderwijspartijen en (intergemeentelijke) samenwerkingsverbanden wordt gevraagd om hierin te adviseren.
- 2) In het maken van tactische keuzes en bij het verbinden van belangen van regionale partners wordt het hele maatschappelijke middenveld (zoals organisaties uit onderwijs, bedrijfsleven, zorg, corporaties, etc) betrokken. Hierbij spelen ook bestaande netwerkorganisaties en samenwerkingsverbanden, die deels al triple helix partners bij elkaar brengen, een rol.
- 3) In de uitvoering van concrete projecten is iedereen welkom (en aan zet) om zich te committeren aan de doelen van deze Regio Deal en om aanvragen voor projecten in te dienen.

Regio Deal Board

- Waterschap Limburg;
- Brightlights Limburg;
- Euregio Rhein-Maas-Nord;
- Limburgs Landschap;
- Limburgse Land- en Tuinbouw Bond;
- Limburgse Werkgevers Vereniging;
- Risse Groep;
- Regionaal Landschap Kempen en Maasland;

- Kreis Viersen (DU);
- Keyport;
- Agriboard Limburg;
- Gilde Opleidingen;
- Limburg Voortgezet Onderwijs;
- Arbeidsmarktregio Midden-Limburg;
- Food NL;
- Zuyd Hogeschool;
- IVN Natuureducatie;
- LGOB;
- Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap;
- Limburg Marketing;
- Maastricht University;
- MKB Limburg;
- Natuurmonumenten;
- Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg;
- Stichting Ons WCL;
- Open Universiteit;
- Platform Vitale Landbouw;
- Rabobank Midden Limburg;
- Recreatie ondernemers Midden-Limburg;
- Proteion;
- Natuurrijk Limburg;
- Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC);
- Stichting Onderwijs Midden-Limburg;
- Spark Tech Lab;
- Speerpunt Landschap;
- Synthese;
- Taskforce O&A;
- Veiligheidsregio Limburg-Noord;
- Viduro;
- Waterpanel Noord;
- Wonen Zuid;
- Wonen Limburg;
- Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Limburg.

Grensoverstijgende samenwerking

Partner voor de burens: De unieke grensligging aan twee landsgrenzen biedt veel kansen. Het is ook belangrijk om gebruik te maken van die kansen. De Regio faciliteert de samenwerking tussen gemeenten (Duits-Nederlands-Belgisch) en (maatschappelijke) partners langs inhoudelijke thema's die bij de betreffende partnergemeenten spelen, bijvoorbeeld: veiligheid, ondermijning, hoogwater, talentontwikkeling, toerisme, brandbestrijding en grenspendelaars. De samenwerking binnen de Regio, maar ook met partners om de regio heen is een belangrijk speerpunt: op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt met Noord-Limburg (en de Brainport regio), over de grens(en) met België en Duitsland, in Nederland met provincie, Rijk en buurtregio's.